

**Результати
опитування внутрішніх стейкхолдерів
стосовно обізнаності складників академічної культури
та рівня її сформованості
в СумДПУ імені А.С. Макаренка**

Опитування внутрішніх стейкхолдерів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка (далі - Університет) стосовно академічної культури мало на меті виявити рівень обізнаності як студентів, так і науково-педагогічних працівників щодо складників академічної культури, а також рівня її сформованості в Університеті та можливих дій стейкхолдерів у разі порушення її норм. Дане опитування проводилось у формі анонімного анкетування з 18 жовтня по 4 листопада 2024 року. Анкетування здійснювалось добровільно, анонімно, з використанням Google-форм; опитувальники містили 12 запитань для студентів та 13 для викладачів, більшість яких корелювалися між собою. Зміст анкет був затверджений 27.12.2023 р. наказом № 514.

Загалом в опитуванні взяли участь 170 респондентів, з них 120 здобувачів освіти та 50 науково-педагогічних працівників.

Перше питання анкети стосувалося обізнаності респондентів щодо складників академічної культури, перелік яких був наданий з надлишком. Таблиця 1 містить по шість найпопулярніших позицій, віднесених в кожній групі опитуваних до складу поняття академічна культура. Решта запропонованих «складників» мають суттєво менші відсотки.

Таблиця 1.

Здобувачі освіти	Викладачі
– академічна порядність (78,3%); – повага до інших, протилежних думок (70,6%); – дотримання принципів академічної доброчесності (67,5%); – вільне висловлення думки (65,8%); – справедливість (63,3%); – толерантність (62,5%).	– дотримання принципів академічної доброчесності (82%); – академічна порядність (80%); – повага до академічної свободи (76%); – чесне проведення наукових досліджень (74%); – повага до інших, протилежних думок (68%); – незалежне проведення наукових досліджень (56%).

Як видно з переліченого, три позиції, а саме: дотримання принципів академічної доброчесності, академічна порядність, повага до інших, протилежних думок є спільними для обох груп опитуваних.

На жаль, корпоративна культура є складовою академічної культури в цілому лише для 23,3% опитаних студентів.

Слід зазначити, що дехто з респондентів, при чому в обох групах, до

розглядуваних складників віднесли риси особистості, що не є такими, зокрема:

- прагнення самовдосконалення (44,2% серед студентів, 50% серед викладачів);
- досконале володіння педагогічною технікою (26,7% – студентів та 22% викладачів);
- особисту привабливість (6,7% – студентів та 12% викладачів).

У питанні № 2 пропонувалось обрати з поданих складників академічної культури ті, які є найважливішими для опитуваних. Частину відповідей наведено таблиці 2, де представлено по чотири найпопулярніші позиції як серед студентів, так і серед викладачів.

Таблиця 2.

Здобувачі освіти	Викладачі
– академічна порядність (50,8%); – дотримання принципів академічної доброчесності (48,3%); – повага до інших, протилежних думок (40,8%); – повага до академічної свободи (26,7 %).	– дотримання принципів академічної доброчесності (56%); – академічна порядність (48 %); – чесне проведення наукових досліджень (34 %); – повага до інших, протилежних думок (32%).

Слід зазначити, що 23,3% здобувачів освіти та 28% викладачів не визначилися з пріоритетністю складників та вважають, що всі вони однаково важливі.

Для опитаних студентів збіги у відповідях на питання 1 та 2 щодо важливості складників академічної є у трьох позиціях: дотриманні принципів академічної доброчесності, академічної порядності та поваги до інших, протилежних думок. Для опитаних викладачів збіги відбулися по всім чотирьом позиціям, хоча відсотковий розподіл дещо інший.

Третє питання конкретизувало зміст поняття академічна порядність. У таблиці 3 наведено по 4 складники, що на думку респондентів обох груп, є найважливішими для зазначеного поняття.

Таблиця 3.

Здобувачі освіти	Викладачі
– чесність (80%); – повага (68%); – справедливість (65,8%); – відповідальність (65,8%).	– чесність (82%); – відповідальність (76%); – справедливість (70%); – повага (56%).

Як видно у цьому питанні думки обох груп були суголосними, хоча відсотковий розподіл відрізняється, оскільки для студентів носіями академічної порядності є саме науково-педагогічні працівники, які безпосередньо оцінюють їх діяльність, то відповідно справедливість є

важливою для цієї категорії опитуваних.

У наступному питанні анкети запропоновано визначити, коли відбувається формування академічної культури серед здобувачів освіти. Розподіл найпопулярніших відповідей такий (таблиця 4):

Таблиця 4.

Здобувачі освіти	Викладачі
– як в навчальний, так і позанавчальний час (вплив студентської спільноти) (50,8%); – під час викладання всіх дисциплін (29,2%); – під час викладання окремих курсів (наприклад, методології наукового дослідження тощо) (11,7%); – під час проведення наукових заходів (8,3%).	– як в навчальний, так і позанавчальний час (вплив студентської спільноти) (56 %); – під час викладання всіх дисциплін (32%); – під час проведення наукових заходів (6%); – під час викладання окремих курсів (наприклад, методології наукового дослідження тощо) (6%).

Однаковими були відповіді як студентів, так і викладачів щодо належного викладачем своїх професійних обов'язків як прояву академічної культури (студенти 96,7%, викладачі – 98%).

Наступна група питань (6, 7 для студентів та з 6 по 8 для викладачів) стосувалися рівня сформованості академічної культури в Університеті, а саме порушень її принципів на різних рівнях.

Так, 90% викладачів зазначили, що на рівнях викладач – студент і викладач – викладач не відбувається порушення академічної культури, на рівні викладач – адміністрація цей показник складає 96% респондентів.

У групі здобувачів освіти відповіді були наступні:

- 90,8 % зазначили відсутність порушень на рівні викладач – студент;
- 91,7 % – відсутність порушень на рівні студент-адміністрація.

На питання щодо проявів утиску, неповаги в Університеті та фактів їх прояву 100% викладачів та 98,3% студентів зазначили, що з такими не стикалися. У відкритих відповідях на це запитання викладачами як приклади порушення принципів академічної культури було зазначено про зниження балів деякими викладачами.

На питання щодо обізнаності про дії у разі порушення принципів академічної культури 86% викладачів та 83,3 % студентів відповіли ствердно. Решта викладачів (14%) та студентів (16,7%) на жаль не знають як діяти в таких випадках. Слід зазначити, що в анкеті містилася підказка для таких респондентів: як один вид діяльності – звернення до комісії з етики та академічної доброчесності.

Наступне питання стосувалося думки респондентів щодо впливу дистанційного навчання на формування академічної культури. Відповіді представлені в таблиці 5.

Таблиця 5.

	Здобувачі освіти	Викладачі
На Вашу думку, тривале дистанційне навчання погіршило ситуацію щодо формування академічної культури (зокрема дотримання принципів академічної доброчесності)?		
– Так	16,7%	18%
– Частково	53,3%	52%
– Ні	30%	30%

Результати в обох групах виявилися майже однаковими.

Далі пропонувалось обрати і студентам і викладачам один найвагоміший чинник, що негативно впливає на формування академічної культури в цілому. Результати виявились наступні – таблиця 6.

Таблиця 6.

	Здобувачі освіти	Викладачі
– необізнаність з принципами академічної доброчесності;	41,7%	32%
– недоброчесне виконання письмових робіт, проходження тестування, тощо;	30 %	34 %
– відсутність студентів на заняттях.	20,8 %	22 %

Розподіл пріоритетності чинників виявилася однаковою в обох групах. Викладачі також серед зазначених чинників, що негативно впливають на формування академічної культури, у відкритій відповіді вказали:

- відсутність поняття «норма» в роботі викладача;
- стрес.

Стосовно різних видів діяльності, які на думку респондентів, позитивно впливають на формування академічної культури в Університеті, обидві категорії опитуваних обрали такі – таблиця 7.

Таблиця 7.

	Здобувачі освіти	Викладачі
– постійні прояви взаємної поваги на різних рівнях, починаючи з дотримання культури трудової діяльності,	54,2%	64%
– проведення різноманітних наукових заходів із широким залученням студентства,	26,7%	26%
– проведення круглих столів, тематичних тижнів тощо	17,5%	8%

Як і попередньому питанні, розподіл пріоритетності видів діяльності виявився однаковим обох груп.

Після проведеного аналізу відповідей фахівців ЦЗЯВО рекомендують наступне:

1) адміністрації університету та директорам/деканам навчально-наукових інститутів/факультетів ознайомити з результатами анкетування щодо академічної культури якомога ширше коло внутрішніх стейкхолдерів з метою інформування про такий вид опитування та для розуміння складових елементів академічної культури і чинників, що негативно впливають на її розвиток, та усунення цих чинників;

2) науково-педагогічним працівникам сумлінно виконувати свої професійні обов'язки та активно залучати студентів до наукової діяльності;

3) заступникам директорів/деканів навчально-наукових інститутів / факультетів з виховної роботи разом із студентським самоврядуванням проводити тематичні тижні, круглі для здобувачів освіти столи щодо складників академічної культури та особливості їх формування в ЗВО.

Начальник ЦЗЯВО

Оксана Одінцова

Фахівець ЦЗЯВО

Олена Мичкіна